

ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΕΚΘΕΣΗ

*Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους
(άρθρο 75 παρ. 1 του Συντάγματος)*

Στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης «Εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης – Εναρμόνιση της κείμενης νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5^{ης} Ιουλίου 2006 και άλλες συναφείς διατάξεις».

Α. Με τις διατάξεις του υπό ψήφιση νόμου ενσωματώνεται, μεταξύ άλλων, στην εθνική μας νομοθεσία η Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5^{ης} Ιουλίου 2006, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης. Ειδικότερα:

1. Προσδιορίζεται ο σκοπός του υπό ψήφιση νομοσχεδίου, και ορίζονται οι έννοιες «άμεση διάκριση», «έμμεση διάκριση», «παρενόχληση», «σεξουαλική παρενόχληση», «αμοιβή» και «επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης». (άρθρα 1-2)

2. Προβλέπεται ότι, συνιστά διάκριση λόγω φύλου και απαγορεύεται η λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση προσώπου που βασίζεται στην ανοχή ή την απόρριψη παρενόχλησης ή σεξουαλικής παρενόχλησης, που εκδηλώνονται σε άτομα που απασχολούνται στον ιδιωτικό, δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα. Όμοια διάκριση συνιστά επίσης και οποιαδήποτε λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση προσώπου που συνδέεται με αλλαγή φύλου κ.λπ. (άρθρο 3)

3. Διευρύνεται το δικαίωμα για καταβολή ίσης αμοιβής σε άνδρες και γυναίκες, το οποίο παρέχεται εφεξής και για τη διεκπεραίωση όμοιας εργασίας (σήμερα περιορίζεται στην παροχή εργασίας ίσης αξίας). (άρθρο 4)

4.α. Ορίζονται οι περιπτώσεις οι οποίες αποτελούν αντικείμενο εφαρμογής των διατάξεων του Κεφαλαίου Β' του υπό ψήφιση νόμου, σχετικά με το καθεστώς των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης.

β. Απαγορεύεται, υπό τους καθοριζόμενους όρους, κάθε διάκριση λόγω φύλου:

- Στο πεδίο εφαρμογής των επαγγελματικών συστημάτων και στους όρους υπαγωγής στα συστήματα αυτά.

- Στην υποχρέωση καταβολής εισφορών και τον υπολογισμό των εισφορών.

- Στον υπολογισμό των παροχών, καθώς και στις προϋποθέσεις διάρκειας και διατήρησης του δικαιώματος παροχών κ.λπ. (άρθρα 5-7)

5. Ορίζεται ότι, διατάξεις των επαγγελματικών συστημάτων των αυτοαπασχολούμενων, οι οποίες μετά την 1-1-1993 αντιβαίνουν προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης, παύουν να ισχύουν.

Επίσης, η αρχή της ίσης μεταχείρισης στα επαγγελματικά συστήματα των αυτοαπασχολούμενων ως προς την σύνταξη επιζώντων, ισχύει από 5-1-1999 κ.λπ. (άρθρο 8)

6. Προβλέπεται ότι, οι διατάξεις του νομοσχεδίου, όσον αφορά τους μισθωτούς εφαρμόζονται σε όλες τις παροχές που οφείλονται σε σχέση με περιόδους απασχόλησης μεταγενέστερες της 17^{ης} Μαΐου 1990 και ισχύουν αναδρομικά από την ημερομηνία αυτή. Αν οι εργαζόμενοι, πριν από την ημερομηνία αυτή, έχουν ασκήσει τα υπό την ισχύουσα νομοθεσία προβλεπόμενα ένδικα μέσα, οι διατάξεις του νομοσχεδίου ισχύουν αναδρομικά από 1-1-1981. (άρθρα 9-10)

7. Απαγορεύεται κάθε μορφής διάκριση, λόγω φύλου ή οικογενειακής κατάστασης, σχετικά με τους όρους πρόσβασης στη μισθωτή ή μη απασχόληση ή στην επαγγελματική ζωή κ.λπ.

Επίσης, απαγορεύεται κάθε αναφορά στο φύλο ή στην οικογενειακή κατάσταση, όσον αφορά στις δημοσιεύσεις, αγγελίες, διαφημίσεις, προκηρύξεις κ.λπ., όταν αυτές αναφέρονται στην επιλογή προσώπων για κάλυψη θέσεων εργασίας ή εκπαίδευσης ή κατάρτισης ή τη χορήγηση επαγγελματικών αδειών. (άρθρο 11)

8. Ορίζεται ότι, απαγορεύεται κάθε μορφής άμεση ή έμμεση διάκριση, λόγω του φύλου ή της οικογενειακής κατάστασης του εργαζόμενου, όσον αφορά στους όρους, στις συνθήκες απασχόλησης κ.λπ.

Η ίδια απαγόρευση επεκτείνεται και στον επαγγελματικό προσανατολισμό και επαγγελματική κατάρτιση, καθώς και στην επιμόρφωση των εργαζομένων. (άρθρα 12-13)

9. Επαναπροσδιορίζονται οι περιπτώσεις για τις οποίες απαγορεύεται η καταγγελία ή η με οποιοδήποτε τρόπο λύση της σχέσεως εργασίας και της υπαλληλικής σχέσης, καθώς και κάθε άλλη δυσμενής μεταχείριση εργοδότη προς εργαζόμενο κ.λπ. (άρθρα 14 και 15)

10. Η εργαζόμενη που κάνει χρήση άδειας μητρότητας ή της ειδικής άδειας προστασίας μητρότητας (άρθρο 142 ν. 3655/2008), με τη λήξη αυτής, δικαιούται να επιστρέψει στην ίδια ή ισοδύναμη θέση εργασίας. **(άρθρο 16)**

11. Ορίζεται ότι, οι διατάξεις του υπό ψήφιση νόμου εφαρμόζονται:

- Στα άτομα που απασχολούνται ή είναι υποψήφια για απασχόληση στο Δημόσιο, στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, καθώς και στον ιδιωτικό τομέα.
- Στα άτομα που ασκούν ελευθέρια επαγγέλματα και στα άτομα που λαμβάνουν ή είναι υποψήφια για επαγγελματική εκπαίδευση. **(άρθρο 17)**

12. Συνιστά διάκριση σε βάρος εργαζόμενου γονέα, που κάνει χρήση οποιασδήποτε θεσμοθετημένης άδειας, για τη γέννηση, ανατροφή ή υιοθεσία παιδιού, όταν με την επάνοδό του δεν τοποθετείται στην ίδια ή σε ισοδύναμη θέση εργασίας. **(άρθρο 18)**

13. Διευκρινίζεται ότι, δεν συνιστά διάκριση, η λήψη μέτρων που αποσκοπούν στην επίτευξη της ουσιαστικής ισότητας των φύλων. **(άρθρο 19)**

14. Προβλέπεται ότι:

- Με τις υπό ψήφιση ρυθμίσεις δεν θίγονται υφιστάμενες ειδικές διατάξεις (νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών), που αναφέρονται στην προστασία της εγκυμοσύνης και της μητρότητας ή την προστασία της πατρότητας ή την προστασία της οικογενειακής ζωής.
- Ο εργοδότης δεν μπορεί να αρνηθεί την πρόσληψη γυναικών λόγω εγκυμοσύνης ή μητρότητας.
- Επεκτείνονται οι ευεργετικές ρυθμίσεις των άρθρων 7 και 9 του ν. 1483/1984, που αναφέρονται στην άδεια απουσίας για ασθένεια εξαρτημένων μελών και στην άδεια παρακολούθησης σχολικής επίδοσης, και στους εργαζόμενους με μερική απασχόληση. **(άρθρο 20)**

15. Ορίζεται ως δικαιούχος: i) του επιδόματος γάμου, κάθε εργαζόμενος σύζυγος, χήρος ή διαζευγμένος, καθώς και ο άγαμος γονέας, ανεξαρτήτως φύλου και ii) του επιδόματος παιδιών κάθε εργαζόμενος γονέας, φυσικός ή θετός, ή εκείνος στον οποίο έχει ανατεθεί η επιμέλεια του παιδιού με δικαστική απόφαση.

Οι ρυθμίσεις αυτές δεν εφαρμόζονται επί των προϋποθέσεων χορήγησης της οικογενειακής παροχής των υπαλλήλων του δημοσίου, των ν.π.δ.δ. και των ο.τ.α., η οποία εξακολουθεί να καταβάλλεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 του ν. 3205/2003 όπως ισχύουν κ.λπ. **(άρθρο 21)**

16. Παρέχεται ρητά η δυνατότητα και σε φορείς (νομικά πρόσωπα και ενώσεις προσώπων) να ασκούν κατόπιν συναίνεσης θύματος διάκρισης και στο όνομά του, προσφυγή και να παρεμβαίνουν για την υπεράσπισή του, ενώπιον των αρμόδιων διοικητικών ή δικαστικών αρχών, καθώς και να ασκούν παρέμβαση υπέρ αυτού ενώπιον των προαναφερόμενων αρχών. **(άρθρο 22)**

17.α. Η παραβίαση της απαγόρευσης διακρίσεων λόγω φύλου γεννά, εκτός των άλλων, και αξίωση για πλήρη αποζημίωση του θύματος, καθώς και την ηθική βλάβη. Στο πλαίσιο αυτό συμπληρώνονται αναλόγως:

- Το άρθρο 663 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985), σχετικά με την εκδίκαση των υποθέσεων αυτών.

- Η παρ. 1 του άρθρου 107 του Υπαλληλικού Κώδικα (ν. 3528/2007), σχετικά με τα πειθαρχικά παραπτώματα των δημοσίων υπαλλήλων.

- Το άρθρο 337 του Ποινικού Κώδικα (π.δ. 283/1985) και ορίζεται ότι, οι παραβάτες της ανωτέρω απαγόρευσης τιμωρούνται με φυλάκιση από έξι (6) μήνες μέχρι τρία (3) έτη και με χρηματική ποινή τουλάχιστον 1.000 ΕΥΡΩ.

β. Ορίζεται, επίσης, ότι η μη συμμόρφωση προς την απαγόρευση διακρίσεων λόγω φύλου, συνιστά παραβίαση της εργατικής νομοθεσίας, για την οποία επιβάλλονται οι διοικητικές κυρώσεις (πρόστιμο από 500 μέχρι 50.000 ΕΥΡΩ) του άρθρου 16 του ν. 2639/1998. **(άρθρο 23)**

18. Ρυθμίζονται θέματα, σχετικά με το βάρος της απόδειξης, για διάκριση λόγω φύλου ή σεξουαλικής ή άλλης παρενόχλησης. **(άρθρο 24)**

19. Συμπληρώνονται οι διατάξεις του ν. 3094/2003, που ρυθμίζουν θέματα του Συνηγόρου του Πολίτη και διευρύνονται οι αρμοδιότητες της εν λόγω ανεξάρτητης αρχής στο πλαίσιο της αποστολής της ως φορέα, για την παρακολούθηση και την προώθηση της εφαρμογής της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών. Ειδικότερα:

i) Ο Συνήγορος του Πολίτη επιλαμβάνεται εφεξής υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον δικαστηρίων, δικαστικών ή εισαγγελικών αρχών, μέχρι τη διεξαγωγή της πρώτης συζήτησης στο ακροατήριο ή μέχρι την άσκηση ποινικής δίωξης ή έως ότου το αρμόδιο δικαστήριο ή αρμόδια δικαστική αρχή αποφανθεί επί αιτήσεως παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας.

ii) Προβλέπεται η συνεργασία της Αρχής με τη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, τους κοινωνικούς εταίρους, τις επιχειρήσεις και τις μη κυβερνητικές οργανώσεις, στο πλαίσιο της προαναφερόμενης αποστολής της.

iii) Παρέχεται η δυνατότητα στο Συνήγορο του Πολίτη να ζητεί έγγραφα ή στοιχεία από ιδιώτη που κατονομάζεται και σε αναφορά σχετική με την παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών κ.λπ. **(άρθρο 25)**

20. Προβλέπεται ότι, εκτός από τους εργοδότες και οι υπεύθυνοι για θέματα επαγγελματικής κατάρτισης, οφείλουν να προάγουν την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών στο χώρο εργασίας, λαμβάνοντας μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης κάθε μορφής διάκρισης λόγω φύλου, ιδίως δε της σεξουαλικής παρενόχλησης κ.λπ. **(άρθρο 26)**

21.α. Επαναπροσδιορίζονται οι αρμοδιότητες του ειδικού τμήματος Ισότητας των Φύλων του Ανώτατου Συμβουλίου Εργασίας και του τμήματος Ισότητας

των Φύλων της Διεύθυνσης Οργάνωσης Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

β. Προβλέπεται η λειτουργία γραφείου Ισότητας των Φύλων (μη αυτοτελές) σ' όλες τις Περιφερειακές Διευθύνσεις Κοινωνικής Επιθεώρησης, καθώς και στις Διευθύνσεις Κοινωνικής Επιθεώρησης Αθηνών, Πειραιά, Ανατολικής και Δυτικής Αττικής και ορίζονται οι αρμοδιότητές του.

γ. Διευρύνονται οι αρμοδιότητες της Μονάδας Ανάλυσης και Τεκμηρίωσης του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και με τα θέματα ισότητας των φύλων.

δ. Παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης να ρυθμίζει, με απόφασή του, ειδικότερα θέματα οργάνωσης και λειτουργίας των προαναφερομένων υπηρεσιών. **(άρθρο 27-28)**

22. Ενθαρρύνεται ο διάλογος, μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, καθώς και ο διάλογος με μη κυβερνητικές οργανώσεις για την: i) προαγωγή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην απασχόληση και την εργασία, ii) συμφιλίωση του επαγγελματικού, οικογενειακού και ιδιωτικού βίου κ.λπ. **(άρθρο 29)**

23. Αποτυπώνονται οι καταργούμενες διατάξεις και ορίζεται η έναρξη ισχύος του παρόντος. **(άρθρο 30-31)**

Β. Από τις προτεινόμενες διατάξεις δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού. Ενδεχομένως να προκύψει αύξηση εσόδων στην περίπτωση επιβολής χρηματικού προστίμου **(άρθρο 23 παρ. 2)**, ή χρηματικής ποινής με δικαστική απόφαση ή μετατροπή σε χρηματική, της ποινής φυλάκισης **(άρθρο 23 παρ. 4)**.

Αθήνα 29 Σεπτεμβρίου 2010
Η Γενική Διευθύντρια

Βιολέττα Καρακατσάνη-Κονίδα